

SKATT OG PENSJ KUNNU VIT VÆN

Tvey mál, ið hava fylt óvanliga nógv hetta valskeiðið, eru broytingin av skattastiganum og forskattingin av pensjónum. Sannlíkindini fyri, at minst tveir av teimum fyra stóru flokkunum, Fólkaflokkurin, Sambandsflokkurin, Javnaðarflokkurin og Tjóðveldi fara at mynda eina komandi samgongu saman. Men hvat meina flokkarnir um skattaviðurskiptini og hvørjar ætlanir hava flokkarnir um møguligar broytingar á pensjónsøkinum? Vit hava sett teimum fyra stóru flokkunum stevnu um júst hetta

Bárður á Steig Nielsen Sambandsflokkurin

Hevur Sambandsflokkurin nakrar ætlanir um at gera broytingar í skattaskipanini, um Sambandsflokkurin situr við valdið eftir valið?

Vit í Sambandsflokkinum vilja, at lág- og miðalinntøkur eisini fáa ein lætta í skattinum. Við verandi skattaskipan hava lág- og miðalinntøkur fingið nakað, men nú er tíðin komin til at geva hesum bólki ein lætta, sum veruliga merkist. Øll skulu vita, at tey hava meira enn helvtina av tí forvunna eftir til seg og síni, tá ið skatturin er goldin. Um fólk kenna, at tey hava meira eftir, tá tey taka eitt eyka tak, so er hugur til at arbeiða. Við tí lága arbeiðsloysinum, sum nú er, er brúk fyri at fáa allar hendur til verka. Vit gjørdur nakrar skattligar broytingar í byrjanini av valskeiðnum, men rúm var ikki fyri at gera alt ov stórar broytingar, meðan búskapurin var í einum aldudali. Nú hevur búskapurin tað gott aftur, samfelagið havur tað gott, og arbeiðsloysið er lágt. Tí føla vit eisini, at nú kunnu vit geva nakað av lætta til lág- og miðalinntøkurnar. Landsskassin hevur tað tó minni gott, og umráðandi er at fáa avlop á aftur figgjarlógina, tí skuld má niðurgjaldast komandi árin.

Um ætlanin er at gera broytingar, hvussu skal hetta so figgjast?

Í dag betalur tú næstan ongan landsskatt, um tú tjenar millum 0 og 100.000 krónur, og millum 100.000 og 200.000 krónur betalur tú

bara eitt lítið sindur av landsskatti. Tí er neyðugt, at vit finna eina loysn saman við kommununum. Eg sigi ikki, at vit skulu kroysta nakað niður yvir kommunurnar, men vit mugu samráðast við kommunurnar um møguliga saman at gera nakrar broytingar, tí bæði land og kommunur eru betri tjent við at hava nøgdar borgarar. Tá tað kemur til sjálva figgingina, so gevur økt nýtsla ein part inn aftur, men vit mugu eisini hyggja at øðrum figgingarhættum. Hetta kann vera avgjaldshættir, sum tíðin er farin frá, og tað kann vera umhvørvisgjöld, vit hyggja at. Men vit mugu finna eina loysn saman við kommununum.

Hevur Sambandsflokkurin nakra ætlan um at gera broytingar ella justeringar á pensjónsøkinum eftir valið?

Tað er bara partvíst rætt, tá ført verður fram at skattaprosentið á pensjónir varð sett úr 35 upp í 40 prosent, tí skatturin á 35 prosent áðrenn broytingina var einans á kapitalpensjónum. Men vit skuldu hava eina ratupensjón og eisini lívrentu inn. Og orsøkin til, at prosentsatsurin varð settur á 40 prosent, byggir á pensjónsálitið frá 2011. Allir flokkar á tingi vóru saman um tað. Tú skalt minnst til, at hevur tú eina góða privata pensjón, fær tú hana útgoldna sum løn. Og soleiðis, sum skattastigin var frammanundan, at vit broyttu hann, noyddist borgarin at gjalda

oman fyri 40 prosent í kommunu- og landsskatti, longu um tú fór upp um 170.000 krónur. Tí er talan í roynd og veru ikki um eina hækking av samlaða pensjónsskattinum. Og tá tað kemur til, um pensjónir skulu verða skattaðar við inn- ella útgjald, hevur tað upp á longri sikt ikki stóran týðning fyri borgaran. Beint nú hava pensjónskassarnir minni at arbeiða við, men upp á sikt fáa teir eina líka stóra ella størri samlaða uppsparing at arbeiða við. Og tá verður umsitingarkostnaðurin hjá pensjónskassunum fyri hvørja krónu lægri, enn hann er í dag.

Tá tað kemur til broytingar, vil eg ikki útiloka, at vit vilja hyggja upp á hetta eisini. Allir møguleikar eru opnir. Tað er nú soleiðis, at vit hava, tíverri, bert framt fyrsta partin av pensjónsnýskipanini, og mangla enn tann stóra partin. Eftir valið mugu allir flokkar seta seg saman at koma ásamt um eina pensjónsnýskipan, og so verður tað ein samráðingarspurningur, um og hvussu vit skulu gera broytingar á pensjónsøkinum.

Eyðgunn Samuelson Javnaðarflokkurin

Javnaðarflokkurin hevur talað hart at sokallað flatskattinum. Skal flatskatturin rullast aftur, og hvørjar ætlanir hava tit viðvikjandi skattinum, um Javnaðarflokkurin kemur til valdið eftir valið?

Javnaðarflokkurin vil ikki rulla verandi skattaskipan aftur. Vit halda, at tað órættvísa við skattalættanum hjá samgonguni er, at lægru inntøkurnar ikki finga part í honum. Tí vil Javnaðarflokkurin lækka skattin soleiðis at lág- og miðalinntøkurnar eisini fáa ein lætta.

Um ætlanin er at broyta í skattastiganum, hvussu er ætlanin at fremja hetta, og hvussu skal hetta figgjast?

Í dag gjalda allar inntøkur 20 prosent í landsskatti longu tá ið inntøkan er um 65.000 krónur. Hetta vilja vit í Javnaðarflokkinum broyta. Javnaðarflokkurin vil broyta hetta, soleiðis at inntøkan skal upp á umleið 250.000 krónur, áðrenn løntakarin kemur at gjalda 20 prosent í landsskatti. Seinastu árin er virðisøkingin í vinnuni vaksin við 2.300 miljónum krónum. Hesin vinningur er fallin soleiðis at kapitalánarnir hava fingið 1.900 milliúnir av hesi øking, meðan lønmóttakarin bert hevur fingið 400 milliúnir í sín lut. Hetta lutfallið meta vit í Javnaðarflokkinum eigur at broytast nakað. Stóri vøksturin er í uppsjóvar- og alivinnuni. Javnaðarflokkurin ætlar at selja ein part av nýggja tilfeinginum á einum fríum marknaði.

Alivinnan hevur eisini havt stóran vøkstur. Í fjør høvdu tey trý alivirkini eitt yvirskot á 1.300 milliúnir. Hesi virkir rindaðu góðar 40 milliúnir fyri framíhjárættin til allar føroysku firðirnar. Javnaðarflokkurin heldur, at tað er rímiligt at alivinnan rindar eitt nakað hægri leigugjald fyri henda framíhjárætt, og partur av hesum eigur at verða nýtt at figgja skattalættan við.

Tit hava eisini talað hart at forskattingini av pensjónum í farna valskeiði. Skal forskattingin av pensjónum rullast aftur, ella aðrar broytingar gerast viðvikjandi skatting av pensjónum?

Vit ásanna, at tað ber ikki til at rulla forskattingina av pensjónunum aftur, tí peningurin er longu farin í umfar í samfelagnum og upphæddin er flutt til kommununnar til figging av eldraðkinum. Javnaðarflokkurin heldur tað er rættari at vit spara meira upp í felag og ikki bara hvør sær, og tí vil Javnaðarflokkurin styrkja Samhaldsfasta. Ein fyrimunur við samhaldsfasta er, at hann verður skattaður við útgjald og tí vaksa skattainntøkurnar so hvørt sum tørvurin veksur. Tað órímiliga við forskattingini av pensjónunum er, at skatturin er 40 prosent longu frá fyrstu krónu, og hetta er ein munandi skattahækking hjá teimum lægru inntøkunum. Útgjöld úr Samhaldsfasta verða skattaði sum vanlig arbeiðsinntøka og tískil sleppa lægru inntøkurnar bíligari enn við forskattingini hjá samgonguni. Ein av broytingunum hjá samgonguni er eisini, at hon við lóg hevur álagt øllum borgarum at spara 15 prosent í privatari eftirløn. Javnaðarflokkurin mælir til, at ein partur av hesum prosentum ferð í Samhaldsfasta.